

TRIANGELN

PERSONALTIDNING FÖR ANSTÄLLDA I ÅFORSGRUPPEN

NR 1 / 1971 UTGIVNINGSVECKA 14

SOM DU SER HAR VI NU FÅTT ETT NAMN PÅ VÅR PERSONALTIDNING. TRIANGELN - ETT FÖRSLAG TILL NAMN SOM LÄMNATS AV FRITZ KALLENBERG, BODA OCH EINAR GUSTAVSSON, KOSTA.

Allt som allt fick vi in förslag från tolv anställda. Bland övriga förslag kan nämnas "Tre glimtar", "Båk", "Glasposten", och "Putsloppan".

"Triangeln" tycker vi är ett bra namn på vår tidning. Det markerar samhörigheten mellan Kosta, Boda och Åfors. Det är neutralt så till vida att det inte för tanken enbart till glas. Det senare ansåg vi vara viktigt då Åforsgruppen ju i dag inte har enbart glasproduktion på sitt program utan även andra verksamhetsgrenar.

Vi i redaktionskommittén framför vårt hjärtliga tack till alla förslagslämnare, ingen nämnd och ingen glömd. Fritz Kallenberg som ritat ovanstående logotype vill vi dessutom framföra ett extra tack till.

Så fick vi alltså två vinnare i denna pristävling. Einar Gustavsson och Fritz Kallenberg kommer under vecka 14 att erhålla var sitt första pris. Det blir en grej från Boda Smide.

Redaktionskommittén

DIREKTÖR ERIC ÅFORS 75 ÅR

Den 21 februari fyllde glasets grand old man i Sverige och Åforsgruppens grundare 75 år. Han har varit verksam inom glasbranschen i över 50 år och har gjort en storslagen insats för de företag som han har varit chef för. Samtidigt har han inom glasindustrins olika organisationer utfört ett stort arbete, som har kommit hela branschen till godo. Direktör Åfors har genom sitt kunnande och sin skicklighet samt gedigna personlighet vunnit tilltro och respekt hos anställda såväl som hos alla andra han samarbetat eller kommit i kontakt med.

Vi framför de varmaste gratulationer!

Det skulle vara mycket intressant och värdefullt om direktör Åfors ville skriva en artikel till vårt nästa nummer av personaltidningen och i denna artikel berätta om händelser och episoder som han har upplevt under sitt omväxlande liv.

Redaktionen

Direktör Erik Rosén (till vänster) överlämnar här en blomsterbukett till jubilarer, direktör Eric Åfors.

I samband med de tidningsskriverier som förekommit angående förhållandet mellan Åforsgruppen och Orrefors Glasbruk har från de båda företagens sida utfärdats följande kommuniké.

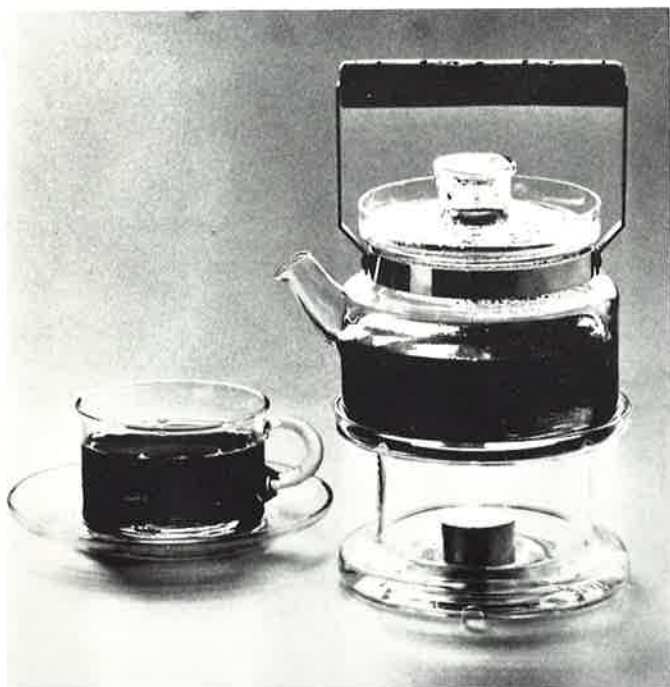
Kommuniké

Med anledning av dagens artikel i Dagens Nyheter vill ledningen för Orrefors Glasbruk och Åforsgruppen framhålla följande:

Det är naturligt om de två största bruksgrupperna, Orrefors och Åforsgruppen, som tillsammans representerar ca 45% av den totala manuelle glasproduktionen i Sverige, för diskussioner om glasindustrins aktuella problem omfattande även branschens struktur på lång sikt.

I artikeln nämnes att man "har framskridna planer" på en sammanslagning av Orrefors och Åforsgruppen. Några sådana framskridna planer finns dock ej.

BODA NOVA HETER ÅFORSGRUPPENS NYA AVDELNING I BODA. I BÖRJAN PÅ FEBRUARI HADE BODA NOVA SIN FÖRSTA PRESSVISNING SOM BLEV EN FRAMGÅNG. TANKEN BAKOM BODA NOVA ÄR ATT UTNYTTJA FRAMTAGNA IDÉER I FORM OCH FÄRG SOM VI EJ KAN ANVÄNDA OSS AV PÅ GLASSIDAN.

Allt som tillverkas på Kosta och Boda är handgjort och det motiverar höga priser. Det är kvalitet och vi tillverkar varenda produkt själva. Men i dag är det tyvärr ingen fördel att tillverka allting själv utan snarare kan det verka hämmande på vår utveckling. Produktionsapparaten är dyr att bygga upp och nästan omöjlig att ändra på.

Titt som tätt får vi fram produktidéer, som säkert skulle ha goda förutsättningar att bli stora på marknaden. Det enda felet är att de inte råkar passa in i vår traditionella glasproduktion. Hittills har de idéerna fått ligga på hyllan. Nu har vi inlett samarbete med företag, som är specialister på andra områden än vi. På det viset behöver vi inte binda upp vårt eget kapital i nya produktionsapparater utan i stället utnyttja de som redan finns. Det tjänar både vi och våra leverantörer på i längden. Och det kan ge oss de pengar vi så väl behöver för att hålla vår tradition och sysselsättning levande.

För att hålla isär det nya och det gamla startade vi en ny avdelning som heter Boda Nova. Inom Boda Novas ram har formgivare nu även fått chansen att tänka i andra material än

glas, smide och trä. Och komma ut ur den hantverksmässiga låsningen. Meningen är att suga upp alla bra produktidéer som finns och som kommer fram ideligen och inordna dem i ett formspråk som både är tidlöst och internationellt. Vi är fullt medvetna om att den målsättningen ställer stora krav på oss och de nya produkter som vi satsar på. Därför tillsatte vi redan från början ett produktråd. Och det har varit väldigt kritiskt.

Men trots den hårda gallringen så har vi redan fått fram många artiklar. De flesta är helt nya idéer, t.ex. artiklarna i eldfast glas och kork. (Kannor, formar, värmeställ m.m.). Ett stort program i vitt eller brunt stengods. (Tallrikar, bågare, skålar och bestick). Och andra bruksföremål i trä, kork och metall. Formgivare till de produkter som vi släpper ut nu i början är Signe Persson-Melin och Mikael Björnstjerna. Men flera andra håller som bäst på att utveckla sina idéer.

I och med Boda Nova har vi medvetet kommit in på en ny stor marknad och framför allt på den internationella, utan att konkurrera varken med Kosta eller Boda. Och inlett en produktion som så väl behövs som ett naturligt komplement till vårt fina gamla hantverk.

"GLASRIKET RISKERAR GÅ I KRAS - MEN ÄN ÄR RÄDDNING MÖJLIG."

Detta var rubriken i en artikel i Veckans Affärer den 18 februari 1971. Ur artikeln saxar vi följande:

Det småländska glasriket är splittrat. En efter en faller bitarna ur ramen.

I mitten av januari i år var 3.050 personer i landet anställda vid 34 glasbruk och hyttor sysselsatta med manuell tillverkning av glas. Branschens årsomsättning är cirka 125 milj. kronor, det vill säga inte mer än för ett medelstort svenskt verkstadsföretag.

Två glastillverkare - AB Åforsgruppen med glasbruket Boda, Kosta och Åfors samt AB Orrefors Glasbruk med hyttor i Orrefors och Sandvik - svarar för drygt 42 procent av hela branschens produktion. AB Åforsgruppen, chef Erik Rosén, har 690 anställda och en total omsättning på 35 milj. kronor, varav 30 milj. kronor är glas. 5 milj. kronor är andra formgivna produkter bl.a. Kostalampan, smidesvaror och bordsuppsatser i stengods, eldfast glas med mera, Boda Nova.

AB Orrefors Glasbruk, chef och ensam ägare civilingenjör Johan Beyer, har 440 anställda och en årsomsättning på 21 milj. kronor.

Svensk glasindustri står och faller med dessa två företag. Cheferna för de två stora glasföretagen är klart medvetna om branschens utsatta position. Kontakterna mellan de två är goda.

Erik Rosén tillika ordförande i Svenska Glasbruksföreningen:

"I dagens läge är det tre saker som krävs för att den svenska glasindustrin skall kunna leva vidare.

För det första: Ett intimare samarbete mellan de ledande företagen, ett samarbete som kan få olika former. Man kan tänka sig produktutbyte, gemensamma marknadsansträngningar eller direkt samgående.

För det andra: Branschen måste få ett rikligt kapitaltillskott utifrån. Glasbruket har inte själva förmågan att ackumulera det kapital som krävs för nyinvesteringar och brett upplagda försäljningskampanjer i USA och på andra attraktiva marknader.

För det tredje: De stora glasbruket måste skaffa sig en halvmaskinell tillverkning av bulkvaror som alltid säljs och som det går att leva av. Denna bulkproduktion kan då kombineras med en exklusiv hantverkskollektion, som kan slå och ge vinst ett lyckosamt år - men som man också har råd att förlora på."

Orreforschefen, Johan Beyer, för ett liknande resonemang. Orrefors är en mönsteranläggning, en fröjd för ögat. Sommartid strömmar tiotusentals turister genom anläggningen och följer glasproduktionen från speciella läktare. Få svenska företag torde bjuda på så mycket insyn.

Men Orrefors har lönsamhetsproblem. 1968 och 1969 redovisades bokföringsmässiga förluster på 300.000 kronor vardera året. 1970 var förlusten något större, cirka 400.000 kronor.

Både Johan Beyer och Erik Rosén är överens om att "risken finns att den svenska glasindustrin hamnar i en okontrollerbar nedåtgående spiral." I korthet kan den spiralen beskrivas så här:

Lönsamhetspressen på bruken ökar. För att klara den tvingas de knappa in på utgifterna för formgivning och marknadsföring, två av de utgifter som ligger närmast till hands att skära ner. Övriga är hårt bundna till produktionen. Men om man stryker skaparglädjen vid glasbruket, finns det risk att det svenska glaset förlorar något av sin säljkraft, som just bestått i originell formgivning och nytänkande. Och om man dessutom måste pruta på marknadsansträngningarna kommer försäljningen med stor sannolikhet att minska. Intäkterna sjunker då och nya besparingsåtgärder måste sättas in.

Direktör Axel Appelberg, VD i Svenska Glasbruksföreningen ser två huvudskäl till varför staten borde intressera sig något mer för glasindustrin:

Det ena skälet är att det svenska glaset är utan tvivel en vara som på exportmarknaden ökar intresset för andra svenska kvalitetsprodukter, en vara som märks.

Det andra skälet är att den svenska glasindustrin är starkt koncentrerad till ett enda område i landet. En snabb nedläggning skulle skapa stora lokala sysselsättningsproblem.

1.405 av samtliga glasbruksanställda - inklusive bruksdisponenter och chefer - finns i dag i Kalmar län, 1.330 i Kronobergs län.

Under 1970 försvann tre glasbruk: Rydefors, Elme och Engshyttan. Det sistnämnda bruket sögs upp av Böhlmark - Pukeberg AB, bägge belägna inom Nybro hank och stör.

Tre glasbruk gick i konkurs: AB Flygsfors Glasbruk, AB Målerås Glasbruk och Ekenäs Glasbruk.

1969 försvann Alsterbro som tillhörde AB Lindshammars Glasbruk. Glimma - en gång ett "stort" bruk med över 100 anställda - gick i konkurs. Vid Ryds Glasbruk skars driften ned betydligt.

Ovanstående fanns alltså att läsa i Veckans Affärer under februari månad.

Vad kan då vi som är anställda inom Åforsgruppen göra för att påverka den här situationen positivt? Kanske kan vi, när vi inser situationens allvar, bjuda till detta lilla extra Du vet. Om vi lyckas med det så löser vi givetvis inte därmed Åforsgruppens problem, men vi kan troligen göra problemen något mindre vilket måste vara en fördel även för oss. Vi tror att Åforsgruppens framtida öde inte ligger bara i företagsledningens händer utan även i våra egna. Låt oss alltså mobilisera litet "djävlar anamma - det här skall vi hjälpas åt att klara av".

Redaktionskommittén

STAFFANS STOLLAR

Glasföretag anser sig snart ha löst problemet med självförstörande engångsglas.

DET ÄR NOG SÄKRAST VI TAR DEN. JAG TYCKTE PRECIS ATT DET KNÄPPE I FLASKGLASET.

Kosta tillhör de få glasbruk i Europa som fortfarande satsar på gravyr. För att få ett nytt sortiment inför 71, har Sigurd Persson arbetat mycket ihop med den kända konstnärinnan och tecknerskan Lisa Bauer. Ni kan beundra deras samarbete på Kostas utställningshall.

Australien (forts)

Med anledning av att staten beslutat om exportstöd till den manuelle glasindustrin ansökte vi sommaren 1970 om bidrag till våra startkostnader vid bildandet av dotterbolaget. Nyligen informerades vi om att vi beviljats bidrag. Beloppets storlek samt villkoren för beslutet har vi dock inte fått uppgift på ännu.

AUSTRALIEN

Vi har under de senaste åren lyckats upparbeta en relativt god export till Australien genom samarbete med en firma i Sydney, Glass Import of Australia, vars innehavare heter George Jossek. På grund av sjukdom och av åldersskäl önskade han träda tillbaka varför tanken väcktes om att vi själva skulle engagera oss i företaget genom att övertaga hans organisation. På våren 1970 övertogs hans organisation och samtidigt därmed bildade vi dotterbolaget Kosta-Boda Australia Pty Ltd, med kontor i Sydney.

Som chef för dotterbolaget anställdes en ung svensk vid namn Jan Frölich. Han är 31 år och har bott i Australien cirka tre år. Innan han kom till oss var han anställd inom AGA-koncernens försäljningskontor i Australien och dessförinnan biträdande handelssekreterare i Sydney.

Dotterbolaget skall, förutom att sälja våra produkter, även representera andra tillverkare, som kan komplettera vårt sortiment. Dotterbolaget representerar för närvarande bland annat Liljeholmens Stearinfabrik, Husqvarna Borstfabrik samt engelska och tyska fabrikanter av rostfria bestick och porslin som har en formgivning, vilken stämmer väl överens med vår egen.

Australien har cirka 12 milj. innevånare. Den ekonomiska tillväxten är mycket kraftig. Befolkningstillväxten är stor bland annat på grund av en omfattande immigration. Ideligen upptäcks nya oerhörda naturtillgångar. Vi tror att den australienska marknaden för den typ av produkter vi säljer skall expandera snabbt. Befolkningen har en stark känsla för skandinavisk formgivning och efter några års grundläggande arbete samt inarbetning av dotterbolaget räknar vi med att kunna öka vår export dit högst betydligt. (forts till vänster)

OMBYGGNAD AV GAMLA JÄRNVÄGSHOTELLET I KOSTA

Det gamla Brukshotellet har varit föremål för en ombyggnad. På nedre botten kommer det att bli ett glasmuseum som får en golvyta på cirka 70 kvadratmeter. I denna del kommer enbart gammalt glas att ställas ut. Det blir även en avdelning på cirka 18 kvadratmeters golvyta för gamla musikinstrument och liknande. En del av byggnaden kommer att användas som järnvägmuseum. Den avdelningen kommer att möbleras med gamla möbler och annan inredning utvisande väntsal och expedition precis som det såg ut nere på Kostas gamla järnvägsstation.

Erik Karlsson, eldsjelen bakom denna ombyggnad, vill inte i detalj avslöja museets inredning, men det kommer att bli en hel del mycket trevliga föremål. Bl.a. kommer man utanför byggnaden att placera gamla järnvägsvagnar, semafor m.m. Målsättningen är att allt skall göras så historiskt naturtroget som det är möjligt. Uppe på den översta våningen i byggnaden kommer det att finnas utrymmen för annan industri och hantverk som en gång har funnits i Kosta.

Vi ser med spänning fram mot invigningen av museet som beräknas ske någon gång i vår.

Red.

"Håll perrongen fri!" Många av oss litet till åren komma Kostabor minns säkert denna uppmaning från tjänstgörande fjärdingsmannen som hade till uppgift att hålla ordning på den ofta stora skaran ordsbor som var församlad när Kostatåget var på ingående, med bland annat dagens post som tio minuter efter tågets ankomst högtidligen ropades upp från biljettluckan. Stationen var den stora samlingspunkten, där det alltid var något nytt att se och där man träffade bekanta. Järnvägens stora betydelse för den förut så isolerade bygden kan vi nog inte idag föreställa oss.

Järnvägens tillkomst får helt tillskrivas dåvarande jägmästaren vid Kosta Glasbruk, Axel F. Hummel, som anställdes för att omsätta de stora skogstillgångar som fanns i kapital, som bruket vid den tidpunkten var i stort behov av. Ett på den tiden stort sågverk var byggt vid Visjön, hyvleri och kontor (Kosta Sägverkskontor) i Kosta.

Det var transporter av sågat timmer mellan Visjön och Kosta som blev upphovet till Kostas och Sveriges järnbana med 0,6 m. spårvidd. Hummel var inte nöjd med de långsamma transportererna med oxar som dragare mellan Visjön och Kosta över Skärgöl. Han fick av bruksintressenterna medgivande att närmaste vägen till Visjön anlägga en järnbana, spår av typ decuville, som innebar järnskenor med järnsyallar hopnitade och färdiga att utläggas i terrängen. Som dragare skulle hästar användas. Därmed skulle en betydande tidsvinst erhållas vid transportererna. När markförhållandena närmare undersökts, blev Hummel misstänksam mot denna typ av spår, varför han i stället för järnsyallar använde träsyallar på grusbädd, och fick därmed en betydligt större bärighet och stabilitet i banan och det s.k. "Kostasystemet" var lanserat.

Tanken föddes på en utbyggnad till Lessebo. Därmed skulle Kosta Glasbruk kunna avlösa sina oxdragarna foror som gick över Ryd och Fagerhult till Lessebo.

För Hummel var tanke lika med handling. 1887 påbörjades banbygget till Lessebo. Erfarenheterna från Visjöspåret var så goda att Hummel hade beställt två ånglok och ett 4-axlat Malletlok med tender.

Det första lok med 0,6 m. spårvidd i Sverige, döptes senare till KOSTA nr. 1. Ett 2-axlat växellok fick namnet "Pysen".

Redan på våren 1888 påbörjades rälsläggningen och grusningen kunde utföras med hjälp av de anskaffade loken. På hösten rullade de första tågen mellan Kosta och Lessebo. Hummel hade från sin hembygd Kalix, tillkallat en vagnsbyggare som byggde en fyra meter lång 2-axlad personvagn, som vid behov kunde taga upp till 20 passagerare. Nu kunde Kostaborna mot biljett, stämplad Kosta Sägverkskontor, åka tåg till och från Lessebo.

1889 utnämndes Hummel till direktör för Kosta Glasbruk. Hans stora duglighet och kunskande hade uppmärksamats, men hans intresse för järnvägsbygge hade inte minskat. Samma år ansökte Hummel om koncession för allmän trafik å banan Kosta - Lessebo. Efterlämnade handlingar visar att Hummel fick använda all sin aktivitet och sitt kunskande för att få berörda myndigheter att godkänna 0,6 m.-banorna som allmänt trafikmedel. Väg och Vatten avslog ansökan, allt för stora olycksrisker förelåg ansågs det. Kungl. Järnvägsstyrelsen var något välvilligare inställda. Efter en mängd uppvaktningar, inspektioner och provkörningar erhöles under vissa förutsättningar koncession den 9 maj 1890. Banvallen fick delvis byggas om och förstärkas. Broarna över vattendragen som var uppbyggda av trä, fick byggas om med bärande balkar av järn. Banan skulle inhägnas och fridlysas. Största lutningen fick inte överskrida 25 mm per meter. Minsta krökningsradien på huvudspår 150 meter o.s.v. De påsynade arbetena påbörjades omedelbart och i juli månad 1891 kunde Hummel begära besiktning av banan, som därmed blev klar för invigning. I Smålandsposten den 28 augusti 1891 berättas:

"Kosta - Lessebo Jernväg har idag festligt öppnats för allmän trafik. Då ordinarie Karlskronatåget anlände till Lessebo på f.m. medförande de inbjudne från Wexiö, mötte invigningståget, bestående af lokomotivet "A. Mallet", prydt med flaggor, en elegant inredd bogiewagon samt fem lastvagnar. Då festtåget anlände till Ekeberga station helsades det af tonerna från Kosta bruks der uppställda musikkår. Ett

EN UNG MANS VÄG VÄSTERUT

Ja jag tog denna rubrik som titel på denna lilla berättelse. Den kan ju förefalla litet egendomlig för i verkligheten kom jag aldrig att förverkliga min stora dröm att resa västerut d.v.s. till Amerika. Drömmen bottnade antagligen i en väldigt stark äventyrslystnad som jag hade svårt att bemästra därhemma i Kosta. Otaliga är de äventyr och verkligt spännande händelser som vi många gånger upplevde. Jag vet att ännu lever en gammal barndomskamrat kvar därhemma i Kosta, B.H., tack vare den hårda skola han såväl som många andra fick gå igenom under boxningsmatcherna kring och under den stora eken i västra Kullagårde.

Detta kan kanske ha frammanat en envishet som jag tror i viss mån bidragit till B.H:s stora framgång som glasblåsare. Ja det kan tyckas inte ha med glasblåseriet att göra, men vår stora dröm var ju att åka västerut. I Amerika behövdes hårdföra karlar och grunden till den skulle vi skapa under boxningsdansen. Den envishet, uthållighet och stryktålighet som lades i dagen beundrade jag mer än en gång. Det var ju frågan om att aldrig ge upp. Åtminstone så länge man kunde stå på benen, och vissa gav sannerligen inte upp. En del var alltid lika envisa och uthålliga. Kalle O var det t.ex. inget fel på i den vägen. Ja när man nu tänker på vad följer sådana slag som vi utdelade mot varandra, oftast med bara knytnävarna, kunnat ge, måste man vara minst sagt tacksam, att det gick så bra som det gjorde.

Men det är också andra saker som man med välbehag minns från Kosta. Det är midsommarnatten, jag tror inte det var många platser, som enligt min mening upplevde den natten på det rätta sättet mer än just Kosta. Det var sannerligen en natt i glädjens tecken, det var verkligen "dans bort vid vägen". Var man gick hördes musik och sång, och glädjen fanns bland alla åldrar, inte bara hos oss som befann oss i livets guldålder - då tiden inte finns i ens medvetande. Ja den här helgen motsågs alltid med stora förväntningar. Men det var allvar och arbete också. Det var mycket strängt med noggrannheten att utföra sitt arbete på det rätta sättet.

Men åren gick, jag hade fyllt 20 år och nu ansåg jag att tiden var inne att företa resan västerut. Men min mor var aldrig med på att jag gav mig iväg så långt bort. Det blev ofta slitningar hemma när amerikaresan kom på tal. Mor kunde aldrig lära sig förstå att det låg en guldåder någonstans i Alaska och väntade på mig. Det var en kris vid den tiden på glasbruket i Kosta, och arbetet började sina, men det fanns glasbruk där man hade gott om arbete och ett sådant var Åfors. En kväll kom två karlar hem och frågade om jag ville börja på Åfors.

De hade hört att jag hade fått amerikafeber, och den skulle de bota. Mor blev genast intresserad, själv tog jag förslaget som ett alternativ. Om jag bara kom hemifrån några veckor, så skulle mor snart bli van vid att jag var borta. Jag minns att Erik i Holmarna kom med en skrinna en kulan februaridag och färden ställdes tills vidare, som jag trodde, åt ett helt annat väderstreck. Det var mörkt när vi anlände till platsen, inte särskilt sent men tillräckligt för att inte få något särskilt gott intryck, men var får man det en gråtrist februaridag här i vårt klimat.

Men det skulle komma många, många dagar, som jag då inte anade, som skulle tillbringas utan "vaskpanna" på denna min nya arbetsplats. Ja jag kan verkligen säga att jag från första stund trivdes, det var någonting egendomligt att man så kunde riktigt trollbindas vid rytmen i arbetet. Ja själva platsen var någonting särskilt för mig, jag har ofta undrat om det var för att glasbruket drev ett rätt stort jordbruk samtidigt med glastillverkningen. Det var som om glasbruk och jordbruk hade samma puls, överallt arbetades med en fart och entusiasm som jag väl tror kunde mäta sig med nybyggartakterna i Amerika. Ja nybyggaraktigt såg det verkligen ut, det fanns inte så många byggnader i detta samhälle när jag kom hit men det röjdes och bröts och dynamitskotten knallade långt fram i sena kvällen. Den ena byggnaden efter den andra restes snart på plats, jag rycktes så helt med i den sjudande arbetsglädjen att jag totalt glömde Amerika. Jag hade faktiskt blivit botad från den febern, ja det är underligt att man kunde trivas så väl som jag verkligen gjorde, men det beror kanske på vilka ögon man ser med, för mig var Åfors samtidigt en verklighet och en idyll.

Verkligheten kommer man ju inte ifrån, den umgås man dagligen med, men idyllen den måste man nog med en smula fantasi hjälpa till att skapa. Och där fanns rikliga tillfällen till det på den tiden.

Där låg en liten by, strax intill bruket, med fyra - fem små torp. De var väl hållna, jorden låg öppen, där fanns kor och svin, och där låg den lilla byn tryggt för ankar vid sjön. Många fiskestunder, många roliga samkväm med dessa människor som ofta kunde pågå till fram på morgontimmarna minns man gärna. Jag kommer ihåg en sommarmorgon när jag gick igenom byn Månsamåla, ja själva namnet säger ju en hel del. Där bodde en gammal ungkarl som i ungdomens dagar, vid tegelbruket i Stockholmstrakten, visat vad den småländska envisheten och förnöjsamheten verkligen kan vara värd. Nu hade han kommit tillbaka till hembygden och slagit sig ner på en liten gård i Månsamåla.

Han var alltid trevlig och rolig att träffa och språka med. När tiden var inne att han skulle fylla 50 år så gratulerade, hela sliplaget som jag arbetade i, honom. Stugan blev full när alla gästerna anlät - och vilken 50-årsfest - den skulle sent glömmas. Jag vill inte försöka att i detalj skildra själva festen, men på morgonen tog vi oss en tripp upp och tänkte titta in och tacka för senast. Då stod ladugårdsdörren öppen och vi tittade in i ladugården. Därinne satt han på en pall med mjölkspannen mellan benen. Huvudet lutat mot kossan och sovande den sötaste sömn en människa kan tänkas göra. Det hela verkade så gemytligt - men samtidigt så skrattretande - då man mindes festen som varit på natten.

Ja nu ligger den byn nästan öde, inget folk bor i husen, inga koskällor hörs om sommaren, allt är så tyst och ödsligt. Var månne detta sluta. Det har kommit en annan tid och folket har också blivit annorlunda. Jag tror människan behöver litet romantik att fylla ut vardagligheten med. Eller litet äventyr. Jag ser gärna en vilddästerfilm än idag. Det är fart och liv över dem och det är ju i alla fall alltid rättvisan som segrar, boven drar alltid det kortaste strået som väl är.

forts. på sida 10

SKYLTNINGSPRISTÄVLAN

Vinnare i vår skyltningspristävling till julen blev i klass Kosta: Lars Holm, Västerås och med Gustaf Pettersson i Karlstad som tvåa. Idel gamla bekanta alltså.

I Bodaklassen gick första priset till PUB, medan andra erövrades av en ny kund i Bromölla, Maritas Presentbod, som gjort mycket fina insatser.

Förfrågan har kommit från de anställda varför vi ej väljer Aftonbladet i stället för Expressen vid annonsering. Svaret är kort och enkelt: Vi väljer den tidning som ger mest påverkan per läsare till lägsta pris. Detta är enligt Stig Arbmans mediaavdelning i särklass Expressen bland våra dagstidningar. Bland veckotidningarna toppade Femina vid den aktuella undersökningen följt av Svensk Damtidning, Röster i Radio och Vi.

BODAS ENDE "MÄSTARE" PÅ ENHJULING M.M.

Kurt Lennart Henriksson, Boda, är en mångsysslare. På dagen blåser han glas i hyttan och kanske trumpet på kvällen, eller tränar på sin enhjuling, eller går på lina.

Han bor vid infarten till Boda och bakom hörnet på huset kan man se honom energiskt träna på sin egenhändigt byggda enhjuling. Han har en egen verkstad med kvalificerad utrustning, så behöver han något så smider, svetsar och böjer han själv till det.

Det är inte bara inför journalisten i hyttan Kurt Lennart uppträder. Egentligen kallas han "Boda-Kurre". Som alla framgångsrika artister måste han ha ett artistnamn. Flera gånger har han haft uppvisningar på scen. Senast på Kiviks marknad. Bl.a. med sin två meter höga enhjuling. Med en pinne i mun. Med en yxa på pinnen. Och något annat på toppen av yxan. Ber man honom kan han lägga till några ringar kring armarna som snurrar åt olika håll.

Det har ju hänt att han ramlat ner några gånger och slagit sig, men inget avskräcker Kurt Lennart så han var snart på linan igen.

En verkstad räcker inte till för Kurt Lennarts nyfikenhet. Han har snickeri också. Givetvis med fin utrustning. Tidigare gjorde han sommarstugor och sålde. Sista skriket är att göra små ölandsväderkvarnar att ha på tomten och åker Du förbi nu så kan Du välja i hans samling.

Spela trumpet. Gå på lina. Cykla enhjuling. Jonglera. Smidare. Smed. Glasblåsare. Han är rätt vig i mun också. Snart kommer han på något nytt!

INFORMATION FRÅN FABRIKS, KOSTA

Den genom tiderna mångårige fackföreningsmannen i Kosta Ragnar Bengtsson lämnade AB Kosta Glasbruks företagsnämnd vid avd. 122 Sv. Fabriksarbetareförbundets årsmöte i Kosta. Detta efter att ha suttit med i 15 år. Avdelningens ordförande Gösta Strand framförde ett varmt och innerligt tack till Ragnar Bengtsson för de gångna åren och som ett synligt bevis fick han mottaga en blomsterbukett.

Det var för övrigt mycket folk som hade samlats i Kosta Folkets Hus när Gösta Strand hälsade välkommen. Till att leda årsmötesförhandlingarna valdes Einar Gustavsson. Avdelningen hade vid årets slut inte mindre än 404 medlemmar och kassan har balanserat på 145.045:78. Avdelningen har under det gångna verksamhetsåret varit mycket livaktig, med såväl cirkelarbeta som kurser och olika representationer på många olika områden.

Det blev inte någon ändring i den sittande styrelsen utan Gösta Strand blev omvald som ordförande, Lars-Gösta Magnusson kassör samt övriga: Jan-Erik Ritzman, Ingemar Johansson, Göte Lönnetun, Ragnar Bengtsson och Svante Leek. Revisorer: Stig Bergkvist, Hans Persson och Arne Blom. Företagsnämndsrepresentationer: Jan-Erik Ritzman, Stig Bergkvist, Karl-Gustav Svensson, Gösta Strand, Helge Svensson, Dagny Gustavsson och Göte Lönnetun. Samarbetskommitté: Jan-Erik Ritzman, Enar Ernstsson, Elis Isaksson, Per-Olof Nilsson, Åke Mattsson, Bernt Sand, Gösta Ohlsson, Tore Hammerby, Tage Cronqvist, Bernt Axelsson, Birgit Theander, Hans Persson och Egon Ahlqvist.

Som ny medlem i personaltidningens redaktionskommitté efter Stig Fjällén, vilken på grund av tidsbrist av sagt sig uppdraget, valdes Gösta Strand.

Prisstopp-information.

Som bekant infördes i höstas allmänt prisstopp i Sverige. Först blev kristall och slipat generellt undantaget. Därefter har allt glas blivit frisläppt både i detaljist- och producentled.

För att snabbt sprida information om nyanställda personer som kan tänkas komma i kontakt med personer på våra övriga bruk, tror vi det är värdefullt att presentera dem här i personaltidningen.

NYANSTÄLLNING I BODA

Hans Gustavsson heter vår nye driftsingenjör på Boda sedan 1 januari och han kommer närmast från Svenska Metallverken i Västerås.

NYANSTÄLLNING AV FÖRSÄLJARE I KOSTA

Stig Sjöberg

Efter många år i Kostas tjänst övergår i vår Gösta Åslund helt till sin egen presentaffär i Växjö. Som ersättare på distriktet kommer en 25-årsman som heter Stig Sjöberg. Stig har tidigare med stor framgång varit representant hos Grummebolagen i Uppsala.

Vi önskar Gösta lycka till och välkomnar Stig i gänget.

Willy Milesson kommer under övergångsperioden i vår att hjälpa till med försäljning för Kosta.

TYVÄRR!

Vi har haft tråkigheter med glasstölden på Åfors Glasbruk. Företagsledningen vädjar nu till alla anställda att hjälpa oss bevaka att allt går riktigt till överallt inom Åforsgruppen.

Vi har inte råd, varken ekonomiskt eller psykologiskt, att ha folk som vi inte kan lita på.

Som en följd av den uppdragade stölden kommer även företaget genom olika åtgärder att skärpa bevakningen.

Företagsledningen.

Semestern 1971

Kosta	5 juli - 31 juli
Boda	5 " - 31 "
Åfors	5 " - 31 "

För kontorsanställda kommer liksom tidigare år en viss spridning av semestern att ske.

Arbetstider 1971

Fabriken

Kosta	Kl. 06.00 - 10.15, 11.15 - 15.30 (hela året)
Boda	Kl. 06.30 - 08.20, 08.30 - 10.45, 11.45 - 14.00, 14.10 - 16.00 (hela året)
Åfors	Kl. 06.00 - 10.15, 11.15 - 15.30 (hela året)

Kontoret

Kosta	Kl. 07.45 - 12.00, 13.00 - 17.00 (1.1 - 31.3 och 1.10 - 31.12) Kl. 07.30 - 12.00, 12.50 - 16.00 (1.4 - 30.9)
Boda	Kl. 08.00 - 11.45, 12.30 - 17.00 (hela året)
Åfors	Kl. 07.45 - 12.00, 13.00 - 17.00 (hela året)

Arbetstidsförkortning

40 timmars arbetsvecka införes för kollektivanställda i ett steg i början av 1972.

Beslut om när 40 timmars arbetsvecka skall genomföras för tjänstemän har ännu ej fastställts.

HA HA!

En ko var på ängen. Kon var poängen (?)

MILJÖPROBLEMEN VID GLASBRUKEN

Miljöfrågorna har särskilt aktualiserats under den senaste tiden och berör många olika områden inom vårt land och näringsliv.

Vår egen arbetsmiljö är för oss inom koncernföretagen närmast för diskussion. Bullerproblem, förgiftningsrisker, risker av gas, damm samt frätande ämnen. Onormala värmetemperaturer, belysningsförhållande och ventilation är också problem som ej får underskattas. Arbetslokaler, olika manskapsutrymmen, redskapen, förbättring av felaktiga arbetsställningar kommer även in under miljödebatten.

Företagshälsovården skulle få en bra utformning genom en s.k. industriläkare för hela koncernen. Yrkeskadorna och yrkessjukdomar skulle till en viss del kunna förebyggas och anställda i svårt utsatta arbeten skulle uppmärksammas och räddas innan det blir för sent.

Undertecknad har här berört en del av rubricerade problem som angår ej blott skyddskommitté och företagsnämnd, utan som berör alla anställda inom koncernföretagen. Vi bör alla delta i debatten och gemensamt söka komma åt bristerna samt söka komma fram till en gynnsam utveckling mot en människovänlig arbetsmiljö.

Ragnar Bengtsson

När Kostabanan ... (forts. från sida 5)

andra lokomotiv, med namnet "Kosta", kopplades tillsammans med ytterligare två lastvagnar här till festtåget, som derpå, medförande musikkåren, fortsatte mot Kosta. Banan var, då tåget närmade sig Kosta, ett långt stycke på ömse sidor prydd med flaggstänger, uppbärande standar, flaggor och vimplar, och en människoskara af 1.500 personer mötte i närheten af och vid Kosta station, der en stor, praktfull äreport var uppförd, prydd jemte fandekorationer med Kosta aktiebolags, direktör Ax. Hummels och Kosta - Lessebo jernvägs initialer.

Sedan tåget stannat vid Kosta och de till festen inbjudne från bruket och omnejden här till ett antal af omkring 30 anslutit sig till de med tåget ankommande, deribland från Wexiö inbjudne utgjorde mer än 20 personer, förklarade landshöfding Spens, på anmodan af direktör Hummel, Kosta - Lessebo jernväg öppnad, hjertligt önskande, att den nya trafikleden måtte bli till rikt gagn för kringliggande orter.

Med musiken i teten företogs derefter färden till Kosta bruk, der uti den med flaggor och vimplar dekorerade trädgården festmiddag var för de inbjudne anordnad. Vädret var gynnsamt och stämningen redan från början animerad."

En stor dag i Kostas historia, järnvägen fungerade till stor belåtenhet. Hummels järnväg blev uppmärksammas även utanför landets gränser. Tidningarna skrev notiser om att svenskar, danskar, tyskar m.fl. besökt Hummel för konsultation om järnvägen. Detta föranledde Hummel att låta trycka en katalog över lok, person- och lastvagnar, med upplysningar och data över 0,6 m. järnvägar. Intresset var stort och Hummel anställde personal och startade i Stockholm Hummels Järnvägsbyrå, "Kostasystemet", och snart fanns inom Sverige 7 st. banor i samtrafik samt ett stort antal industribanor med 0,6 m. spårvidd. För att delvis förse dessa banor med rullande material startades Kosta Gjuteri och Mek Verkstad, som tillverkade, under åren fram till 1907, cirka 70 person- och lastvagnar till landets smalspåriga järnvägar.

Kosta Glasbruk var under direktör Hummels ledning i utveckling. Nya byggnader planerades och byggdes för industrin och anställda. Försäljningsorganisationen utbyggdes. Hummel planerade utbyggnad av järnvägen till en utskepningshamn och sökte koncession för en ny bandel till Oskarshamn över Målerås. Denna beviljades under förutsättning att spårbredden ökades till 0,891 m. Detta kunde Hummel av naturliga skäl inte acceptera. Den 31.12.1895 erhöles tillstånd för utbyggnad delsträckan till Målerås med egen ändstation i Målerås. Arbetet med denna bandel blev fördröjd på grund av storstrejken i England, varifrån rälsen skulle levereras. Men den 1 april 1889 invigdes banan och trafikleden mellan Lessebo och Målerås södra öppnades för allmän trafik, därmed avslutades järnvägsbygget. Banans betydelse som trafikled och öde blir kanske tillfälle att återkomma med.

Erik Karlsson

TV - TIPS !

TV I 5 APRIL KL. 19.00

Ja som sagt det blev inte någon resa västerut som jag tänkt med farm eller "vaskpanna". Nu efteråt ångrar jag ingenting, jag har alltid haft en god hälsa så att man kunnat uppleva både jakt och fiskestunder på det rätta sättet. Ja även det var en stor tillgång att man fick fiska och jaga. För en sådan som jag, som alltid gillat att vistas ute i naturen, sett ifrån min synvinkel, med alla fiske- och jakt-äventyr som bakgrund har jag trots allt tror jag för egen del upplevt vilda västern.

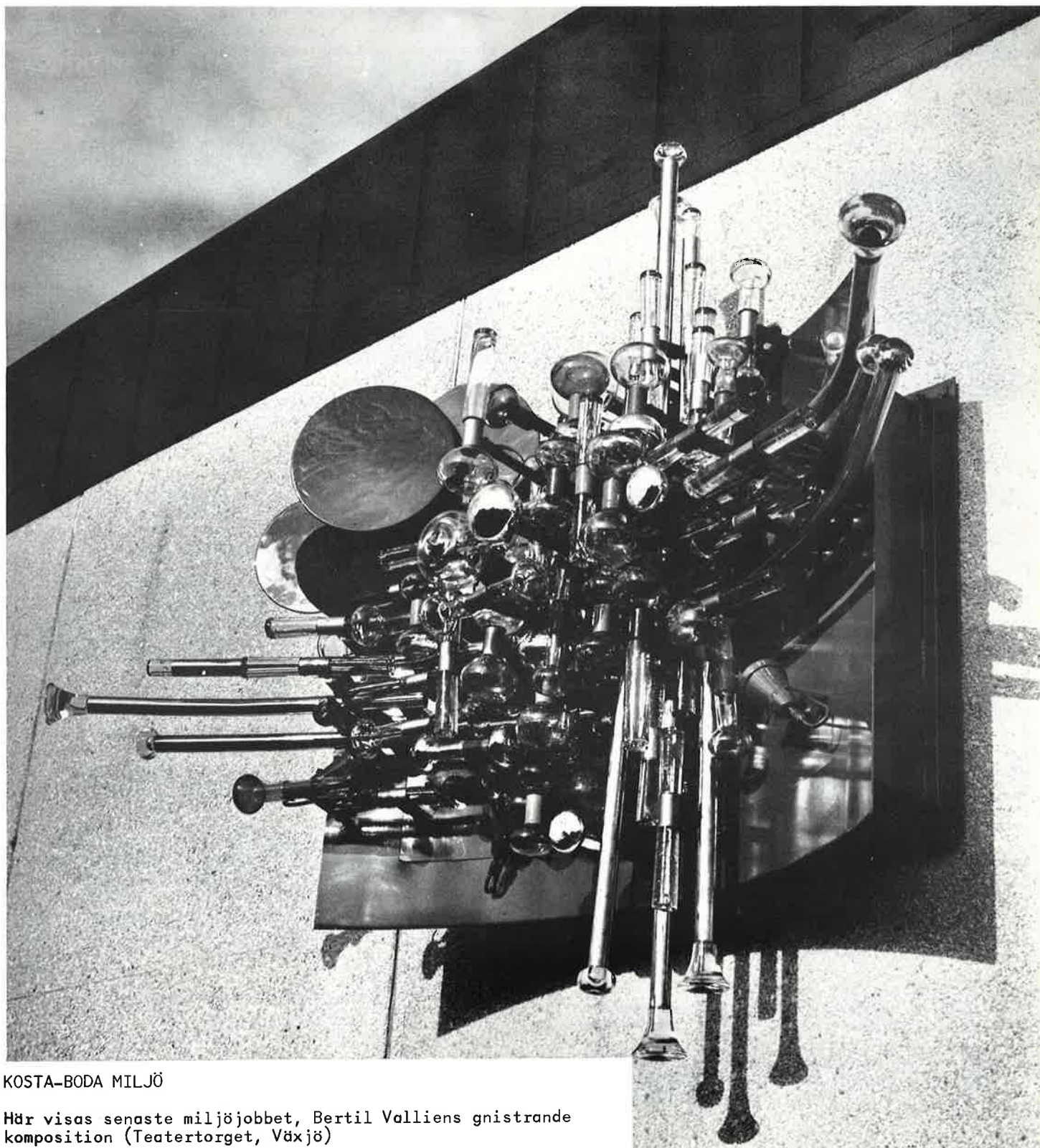
Oskar Leion

SAMARBETE MED HUSQVARNA BORSTFABRIK

Ett mycket intressant samarbete har inletts med Husqvarna Borstfabrik. Kostalampan har övertagit deras försäljning i Skandinavien av belysning från den italienska designfirman Kartell. Till en början tillverkas nio modeller på licens här i Sverige.

På inredningssidan har vi även övertagit Husqvarnas försäljning av bord, stolar, papperskorgar, golvaskkoppar och liknande plastartiklar.

De flesta av ovannämnda artiklar kan ses på Kostalampan's lilla utställning.

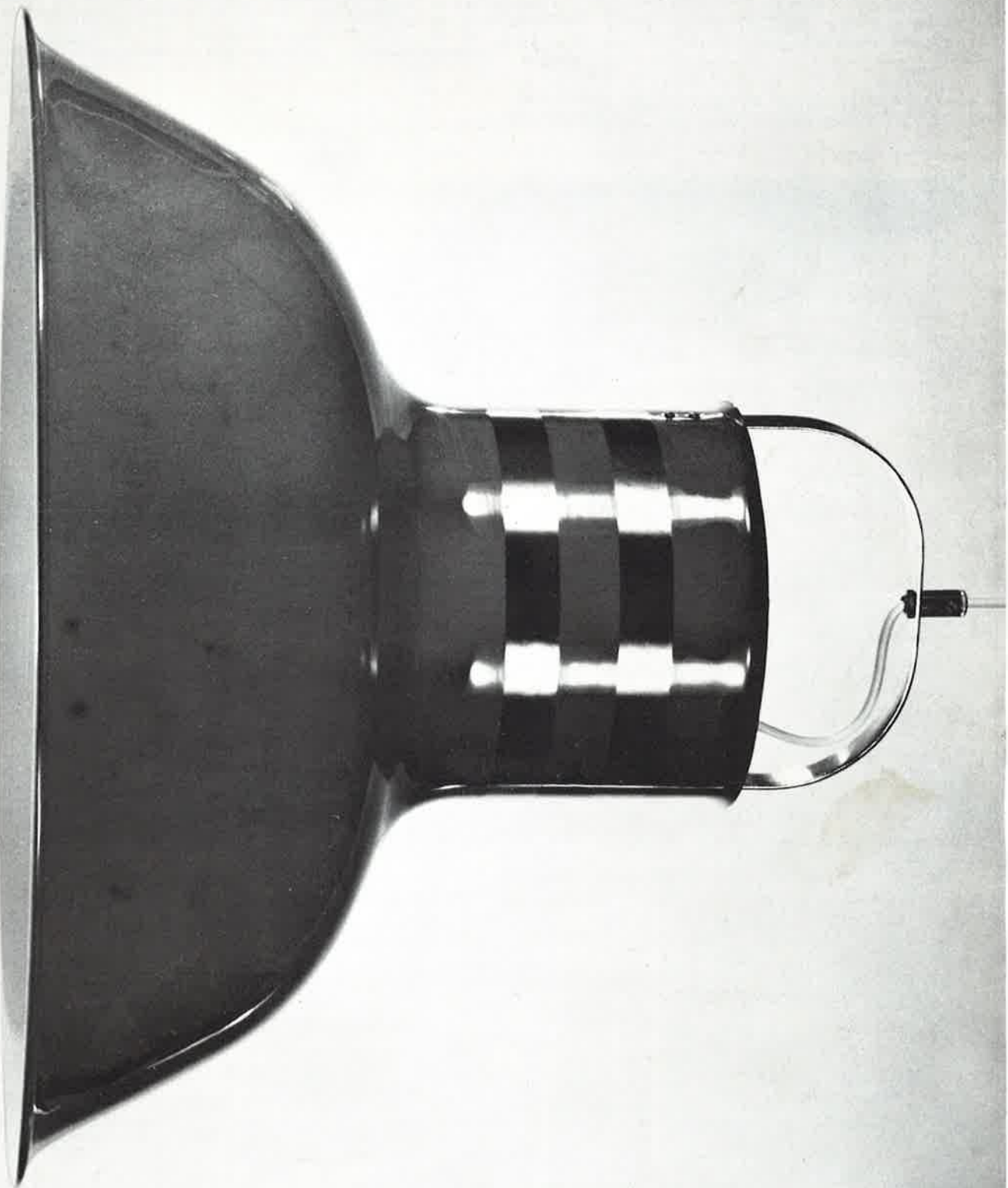

KOSTA-BODA MILJÖ

Här visas senaste miljöjobbet, Bertil Valliens gnistrande komposition (Teatertorget, Växjö)

OM DU FÅR EN STUND ÖVER

[illegible]

KOSTALAMPAN - MODELL NR 1453. EN AV MÅNGA I KOSTALAMPANS SORTIMENT